

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Теодора Иванова Калейнска,

ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, Философски факултет, катедра „Политология, социология и културология“

Относно: дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ по професионално направление 3.3. Политически науки /Европеистика – Политика на разширяване на Европейския съюз/

Автор доц. д-р Мирела Велкова Велева – Ефтимова

Тема „Динамика на националните интереси като условие за реализацията на Източното разширяване на ЕС“

Основание: участие в състава на научно жури, назначена със Заповед № РД 38-287/2.05.2018г- на Ректора на СУ „Св.Климент Охридски“

Обща характеристика на дисертационния труд

Предложеният дисертационен труд на доц. д-р Мирела Велкова Велева – Ефтимова на тема „Динамика на националните интереси като условие за реализацията на Източното разширяване на ЕС“ е много успешен опит чрез изследване и анализ на Източното разширяване на ЕС, да се търсят отговори и потенциални алтернативни варианти за потенциалното разширяване на Западните Балкани, тема, която присъстваше доста скромно в обсъжданията на европейските институции в последните десетилетия. Както самата Велева твърди – до търсене дори на „реалистични алтернативи за промяна в самия характер на разширителната политика на ЕС..... в следващите десетилетия“ /стр.7/.

Дисертационният труд е в общ обем от 319 стр, от които 298стр. основен изследователски текст, библиография от над 300 източника и документи на български и английски езици, списък на съкращенията. Изследователският текст е разположен в пет основни глави, въведение и заключение. Вътрешното съдържание е балансирано, има отлична стройна вътрешна логика, структурата е удачно подредена, използван е много

добър и четивен език и стил. С финес, авторката въвежда в *първа глава* понятиятната рамка на изследването в основни понятия и категории, обосновава предложения подход и методология, прави аналитичен прочит на налични научни теории и академични дебати, свързани с Петото разширяване, като ясно дефинира своята основна изследователска цел, а именно „ да реконструира хода на Източното разширяване, отчитайки реалността на националните интереси, които обуславят и характера, и начина на провеждане на политиката на разширяване и спецификите на използвания инструментариум, и следователно неравностойността на настоящите резултати в различните сфери на европеизация на националните общества в СЦИЕ“ /стр. 51-53/ и предметът - „ взаимодействие между страните от ЕС, отразено в постигнатите помежду им компромиси, спрямо политиката на разширяване с посткомунистическите страни от Източна Европа, включително компромисния характер на крайния резултат от процеса“ /стр. 51-53/; за да предложи във *втора глава* – нормативната рамка на политиката за разширяване на ЕС, преглед на историческото му развитие, влиянието на националните интереси в този ранен етап на създаване на Съюза. Следващите три глави представят последователно - перспективата /*трета глава*/, стратегиите /*четвърта*/ и резултатите /*пета*/. Доц. Велева доказва убедително тезата си, че динамиката на националните интереси се оказва „основно условие за реализацията на Източното разширяване на ЕС“/стр. 295-296/ като така, според нея, се определя посоката, скоростта и съдържанието на евроинтеграционния процес, както и компромисите между разнопосочните национални интереси на страните от ЕС. В *Заключението*, доц. Велева дава оценка на Източното разширяване, обобщава основните причини за незавършената европеизация и извежда предложени за промени по отношение на процеса на присъединяване на нови страни-членки и за следприсъединителната фаза.

Оценка на научните и научно-приложните резултати

Считам, че представеният дисертационен труд се отличава със сериозни научни и научно-приложни резултати и достойнства, които бих искала да отбележа и специално подчертая, а именно

На *първо* място, изследователската проблематика е много актуална и ще продължи да бъде такава поне и в следващото десетилетие /ако не и по-продължително/ с оглед използване на поуците от Източното разширяване и практическото им „влагане“ в разширяването на Западните Балкани и всяко следващо разширяване. Отличното

познаване и анализиране на извървяния път в контекста на европейски и национални интереси, предложен от доц. Велчева, внимателният анализ на водените национални и европейска политики към Източното разширяване, безспорно биха били полезно помагало в хода на присъединяването на Западните Балкани, както за изследователи, така и за политици и практики.

На *второ* място, Доц. Велева предлага ясна стратегия, очертава общоевропейския и националния контекст и научния дебат по изследваната проблематика, формулира ясна теоретична рамка на изследването; целта и задачите са дешифрирани компактно и по отделните глави на изследването; очертана е ясна методологическа рамка, което позволява логично и плавно движение в проблематиката. Езикът е четивен, основните политики и етапи на развитие са предложени в критичен прочит, работата е богата на основни теории, свързани с европейската интеграция.

Трето, ясно личи отличната подготовка и познаване на историята, способността за нейното тълкуване и анализиране, логичното и последователно преминаване и очертаване на историческите периоди и етапи на Източното разширяване, което и позволява на основата на историческия прочит да се направи сериозен политологичен анализ, да се направят изводи, които могат да бъдат внимателно използвани в следващия ход на разширяването на ЕС.

Четвърто, дисертационното изследване е с изявен интердисциплинарен характер. Разглеждането на процеса на Източното разширяване в контекста на развитието на националните интереси на страните-членки и на техните специфични „прочити“ на това разширяване, анализът на резултата от него през историческото развитие на идеята и участието на ролята на отделните политически европейски актьори и институции и национални правителства, предложените препоръки за оптимизиране на политика на разширяване, безспорно обогатяват както историческото, така и политологичното познание, литературата по европейска интеграция и процесите, свързани с водените основни политики.

Пето, системното изследване на политиката на разширяване на ЕС и поставянето ѝ в нейното историческо динамично развитие при ясно очертаване на нейната специфика, практическото ѝ измерение през отделни актьори и национални интереси на страни-членки и съвременно интерпретиране в контекста на развиваща се Европа, са безспорен принос на авторката в предложения дисертационен труд. Очертаната концептуална рамка в търсене и на националното звучене и интереси на страните-членки в процеса на Източното разширяване, обогатяват наличната

изследователска среда.

Шесто, доц. Велева не натрапва своите препоръки и изводи, които прави във всяка глава и в заключението на дисертационния труд. Но ясно и категорично са изложени динамиката европейско – национално; институционално – гражданско/човешко/; политически интерес – компромис – случване и др. и всичко това, в контекста на една изключително динамична Европа. Това позволява дисертационният труд да предлага и своеобразен прогностичен модел, който може да бъде приложен спокойно към всяко следващо разширяване, особено силно към потенциалното разширяване на Западните Балкани.

Оценка на автореферата

Авторефератът предлага обща характеристика на дисертационния труд, структура, представяне на съдържанието по отделните глави, на теоретико-методическите задачи и постигнати резултати и изводи. Предложена е справка на основните приноси. Считам, че автореферът представя пълно и коректно съдържанието и същността на представения дисертационен труд.

Нямам критични бележки към дисертационния труд. Надявам се да го видя публикуван, защото това ще даде възможност и на изследователи, политици, практики в областта на европейската интеграция не просто да го ползват, но и да го прилагат в практическата подкрепа към разширяването на Западните Балкани.

Заключение

Представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на правилника за прилагането му, както и на Правилника за реда за придобилане на научни степени и заемането на академични длъжности на СУ „Св.Климент Охридски“ за придобиването на научна степен „Доктор на науките“. Предложен е напълно завършен изследователски труд, в който е налице комплексно научно-теоретично и научно-практическо изследване с открити приносен характер, темата е значима, актуална, предложен е нов изследвателски подход, представена е професионално и компетентно.

Високо оценявам представения дисертационен труд „Динамика на националните интереси като условие за реализацията на Източното разширяване

на ЕС“ от доц.д-р Мирела Велкова Велева – Ефтимова и убедено предлагам на членовете на научното жури да вземат решение за присъждане на научна степен „Доктор на науките“ в професионално направление 3.3. Политически науки /Европеистика – Политика на разширяване на ЕС/ на доц. д-р Мирела Велкова Велева - Ефтимова.

14 юни 2018г.
Велико Търново

Изготвил становището:

/доц.д-р Теодора Калейнска/